

focus@ongewervelden.11

november 2007

11de focus@ongewervelden 2007

Buiten wordt het kouder, minder ongewervelden te zien, minder uitstappen en buitenactiviteiten. Tijd om te determineren, inventarisaties bij te werken of bij te leren. Het dier van de maand met zijn rode voeten doet ons al aan het einde van het jaar denken. Zou het boek over de Dagvlinders in West-Vlaanderen geen mooi eindejaarscadeau kunnen zijn?

Volgende thema's komen aan bod:

- Dier van de Maand: Roodvoetrivierkreeft (*Astacus astacus*)
- Boek: Dagvlinders in West-Vlaanderen
- startdag Libellenvereniging Vlaanderen
- insectendeterminatie-avonden te Turnhout 2008
- insectendeterminatie-avonden in Limburg
- de activiteitenkalender
- varia

Dier van de maand: Roodvoetrivierkreeft (*Astacus astacus*)

Tekst en foto: Bryan Goethals

De Roodvoetrivierkreeft is heel **zeldzaam** in België maar **plaatselijk massaal** (Oostkantons) in proper stromend (zoet) water.

Kleur: zwart, olijfgroen tot geelachtig groen, tarsi roodachtig
Grootte: tot 250 mm
Verstoppen zich onder stenen.
Worden maximum zeven jaren oud.

De Europese Roodvoetvlieg leeft, met nog drie verwante soorten, in de Europese zoete wateren en was daar vroege, in matig stromend en zelfs zuiver stilstaand water, vrij algemeen. Het is een nachtdier dat zich overdag schuilhoudt in een veelal zelf gegraven woonbuis onder de overhangende oever. Het dier kruipt achterwaarts in zijn hol en houdt het kopgedeelte met de scharen gereed tegen mogelijke aanvallers. Tevens zijn ze zo in staat een passerende vis bliksemsnel met hun scharen te pakken. In hoofdzaak leven ze echter van kleine tragere waterdieren zoals mosselen en slakken. Ook aas wordt door hen niet versmaad. In de herfst heeft de paring plaats. Na de bevruchting worden door het wijfje de 70 tot 100 eitjes, tegen het onderlijf gekleefd, megedragen. Meestal komt slechts een 20-tal eitjes tot ontwikkeling en na een half jaar komen daaruit de larven tevoorschijn. Ze krijgen al na de eerste vervelling hun uiteindelijke gedaante en verlaten dan ook hun moeder. Daarna vervellen ze aanvankelijk nog wel tweemaal per jaar. Ze worden pas in het derde levensjaar geslachtsrijp

Nieuw boek!

Dagvlinders in West-Vlaanderen, Verspreiding en Ecologie 2000–2006

Sylvain Cuvelier, Jori Degrande, Luc Merveillie, Stef Spruytte & Jacques Vervaeke

Dit unieke boek over de West-Vlaamse dagvlinders is niet alleen bedoeld voor de professionele en amateur lepidopteroloog, maar richt zich eveneens tot iedereen die de vlinders en de natuur een warm hart toedraagt.

Een resultaat van recente, intensieve dagvlinderinventarisaties in West-Vlaanderen, ondersteund door ruim 100 enthousiaste vrijwilligers.

Een inhoudelijke schatkamer van:

- historische, geografische, bodemkundige en klimatologische gegevens over de provincie West-Vlaanderen.
- landschapstypen en flora.
- het leven van de dagvlinders waaronder classificatie, bouw, levenscyclus, variatie, dimorfisme, predatoren en welke eisen ze stellen aan hun omgeving.
- de beschrijving van de methode en verwerking van het inventarisatieproject.
- 40 monografieën over de huidige, voorkomende dagvlindersoorten met aandacht voor hun biotopen, waard- en nectarplanten, determinatiekenmerken, verspreiding, fenologie, mobiliteit, gedrag, status en beheer.
Elke soort wordt daarbij kleurrijk in beeld gebracht aan de hand van een verspreidingskaart, een vliegtijdengrafiek en knap fotomateriaal van het biotoop, imago, ei, rups en/of pop.
- de toekomst van onze dagvlinders met accent op beheer en speciale aandachtsoorten.

Publicatie eind 2007.

Voorintekenprijs (België): € 25 + € 5 portkosten

Voorintekenprijs (Buitenland): € 25 + € 10 portkosten

Prijs vanaf 15.12.2007: € 30 + portkosten

BESTELBON

Naam:

Adres:

Tel:

E-mail:

Ik bestel ex. van het boek "Dagvlinders in West-Vlaanderen".

O Ik wens mijn boek(en) af te halen bij (na afspraak via mail):

O Ik wens mijn boek(en) te ontvangen via de post, na overschrijving op rekeningnummer 068-2122666-42 van De Bron vzw met vermelding 'boek Z.W.V.V.K.'

Wil deze bestelbon a.u.b. terugsturen aan :

Dhr. **Stef Spruytte**, Vogelweelde 15, 8950 Nieuwkerke, Heuvelland.

Online bestellen kan ook via www.zwvkvk.net.tf

Startdag Libellenvereniging Vlaanderen

Zaterdag 10 november 2007: Oprichtingsvergadering Libellenvereniging Vlaanderen met een eerste algemene vergadering en installatie van een bestuur.

Voorlopig programma:

- . 10.30 **algemene vergadering** (tot 12.30)
- . 12.30 -13.30 broodjesmaaltijd
- . 14.00-17.00 **voordrachten**

-De eerste resultaten van het fenologieproject,

Geert De Knijf, Henk Wallays, Luc De Bruyn

-De libellen van Armenië, **Marc Tailly**

-Libellenonderzoek aan de universiteiten van Leuven en Antwerpen

-Verslag van het internationaal libellenkamp in Roemenië, **Geert De Knijf**

-Film van Georg Rüppell over paring en gedrag bij beekjuffers *Calopteryx*

"Kolenmuseum", Lab. voor Aquatische Ecologie (KULeuven) Debériotstraat 32 B-3000 Leuven in seminarielokaal 00.04

Wegbeschrijving te vinden op website: <http://bio.kuleuven.be/eco/contact.php>

Parkeergelegenheid (gratis) is voorzien in de Michielsstraat (dit is de volgende, naar het centrum toe, zijstraat van de Naamsestraat na de Debériotstraat) nummer 6. Dit is op een kleine 50m in de Michielsstraat, de eerste poort rechts (een groene houten poort met slagboom die open zal staan.)

contact: geert.deknijf@inbo.be

Insectendeterminatie-avonden te Turnhout 2008

De insectendeterminatie-avonden zijn bedoeld om kennis te maken met het determineren van insecten die in het veld niet of zeer moeilijk te determineren zijn.

Er zijn stereomicroscopen en determineersleutels voor de voornaamste ongewervelden aanwezig.

Je kan dan aan de slag gaan met ongewervelden die je zelf meebrengt of aan lopende inventarisaties/projecten helpen determineren.

Voor verscheidene insectenfamilies zijn (vrijwillige en professionele) begeleiders aanwezig.

Locatie: **Natuurpunt Museum, Graatakker 11, 2300 Turnhout**
Telkens **van 19 tot 22 uur**

- Donderdag 14 februari 2008
- Vrijdag 7 maart 2008
- Donderdag 24 april 2008
- Vrijdag 23 mei 2008
- Donderdag 26 juni 2008
- Vrijdag 4 juli 2008
- Donderdag 14 augustus 2008
- Vrijdag 26 september 2008
- Donderdag 9 oktober 2008
- Vrijdag 28 november 2008
- Donderdag 11 december 2008

Meer info: Nobby Thys (014/47.29.55 of Nobby.Thys@natuurpunt.be)

Insectendeterminatie-avonden in Limburg

De insectendeterminatie-avonden zijn een initiatief van **Natuurpunt Educatie** om geïnteresseerden kennis te laten maken met het determineren van insecten die in het veld niet of zeer moeilijk te determineren zijn. Stereomicroscopen (binoculaires) zijn daarbij onmisbaar en zullen ter plaatse aanwezig zijn.

Wie wil kan zelf gevangen insecten meenemen, maar er worden ook dieren (afhankelijk van lopende inventarisaties/projecten) voorzien.

Voor verscheidene insecten- en andere ongewerveldenfamilies zoals zweefvliegen, roofvliegen, loopkevers, boom- en bodemwantsen, pissebedden,... zijn (vrijwillige en professionele) begeleiders aanwezig.

De avonden verlopen in samenwerking met de werkgroep ongewervelden van **LIKONA**.

De avonden vinden plaats in **bijen- en insectencentrum De Lieteberg**, Zuurbroekstraat 16, 3690 Zutendaal.

Om het centrum te bereiken ga je vanaf de kerk van Zutendaal richting Gellik. Na 1 km sla je rechtsaf de Zuurbroekstraat in en van daar volg je de bewegwijzering.

Alle geïnteresseerden zijn welkom op volgende data, telkens **van 19 tot 22 u**:

Ruwe planning:

- 19 tot 20u00 à 20u30: voordracht of terreinexcursie
- korte mededeling: oproepen, nieuwe soorten, weetjes, raadselfoto's,...
- 20u30 à 21u30 tot 22u: beestjes determineren

- * Donderdag 13 februari 2008
- * Woensdag 6 maart 2008
- * Donderdag 23 april 2008
- * Woensdag 22 mei 2008
- * Donderdag 25 juni 2008
- * Woensdag 3 juli 2008
- * Donderdag 13 augustus 2008
- * Woensdag 25 september 2008
- * Donderdag 8 oktober 2008
- * Woensdag 27 november 2008
- * Donderdag 10 december 2008

* Zaterdag 19 januari 2008: Likona-kontaktdag, 9u00 LUC Diepenbeek

Meer info: Nobby Thys (014/47.29.53 of Nobby.Thys@natuurpunt.be)

Activiteitenkalender

14 november 2007

Zutendaal

Voorlopige analyse van inventarisatie Abeek-vallei

Afspraak: Bijen- en insectencentrum 'De Lieteberg', Zuurbroekstraat 16, Zutendaal van 19u tot 22u.
Organisatie: NP Educatie
Info + inschrijven: Nobby Thys 014/ 47.29.55 of nobby.thys@natuurpunt.be

15 november 2007

Turnhout

Cursus insectendeterminatie (kadervorming)

Afspraak: Secretariaat Natuurpunt Educatie, Graatakker 11 Turnhout van 19u tot 22u
Organisatie: NP Educatie
Info + inschrijven: Nobby Thys 014/ 47.29.55, nobby.thys@natuurpunt.be

22 november 2007

Ronse

Determinatie invertebraten

Afspraak: De Woeste Hoogte, Hotondstraat 2, 9600 Ronse 19u30 - 22u30
Organisatie: NP Lampyris, invertebratenwerkgroep Vlaamse Ardennen *plus*
Info: Anne Fobert 055/ 21.01.37, lampyris@telenet.be

26 november 2007

Olen

Bespreking wateranalyses

Afspraak: Pastorie St. Jozef Olen, Lichtaartseweg 200 om 19u30– 22u00
Organisatie: NP Dubbelloof, werkgroep waterleven
Info: Erik Stoffelen 03/ 651.67.64, ericstoffelen@skynet.be

Varia

Wil je de focus@ongewervelden in de toekomst *niet meer* ontvangen, geef dan jouw naam en e-mailadres door op ons **contactadres**:

focus.ongewervelden@telenet.be

Je kan op dit adres ook terecht voor het doorgeven van gegevens van andere geïnteresseerden, mededelingen en teksten voor de volgende focus, vragen en suggesties...

De lijst met namen waar je waarnemingsgegevens naar toe kunt sturen is te vinden op:

<http://www.lampyris.be/waarnemingen.htm>

Dank voor het lezen en tot de volgende keer.